

Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2025-706

26.6.2025

Kredittbanken ASA

Utlån

Forbrukslån – spilleavhengig – frarådingsplikt?

Klager fikk i februar 2018 innvilget to kredittkort med kredittgrense på kr 50 000 og kr 30 000. Kredittgrensen ble senere samme år økt til kr 50 000 og kr 75 000. Klager var spilleavhengig og opptok kreditt i en rekke finansforetak. Han hadde tidligere hatt gjeldsordning. Denne ble avsluttet i 2010. Innklaget foretak var ikke omfattet av gjeldsordningen. Klager anførte at foretaket via brev fra hans foreldre var kjent med hans spilleproblemer, og at han ikke skulle ha kreditt. Han hadde ikke økonomisk evne til å betjene sin samlede gjeld og foretaket misligholdt sin frarådingsplikt. Foretaket fikk medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 125 000

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmålet om hvorvidt klager har et krav på å bli fritatt for gjeldskrav.

Klager har alvorlige spilleproblemer. Han har opptatt kreditt hos en rekke finansforetak. Han opplyser at han har samlet gjeld på mer enn kr 5 mill. All gjeld er misligholdt.

Klager fikk i februar 2018 innvilget to kredittkort hos Eika Kredittbank AS (nå Kredittbanken ASA) med kredittgrense på kr 50 000 og kr 30 000. Etter søknad den 20.6.18, fikk han innvilget økt kredittgrense til kr 50 000 og kr 75 000. Ifølge foretaket, opplyste klager om økt reisevirksomhet som begrunnelse for behovet for høyere kredittgrense. I søknadene opplyste han om inntekt på kr 800 000, en samlet husholdningsinntekt på kr 900 000 og gjeld på kr 3 mill. Foretaket innhentet kredittinformasjon fra eksternt kredittopplysningsbyrå. Foretaket viser til at ligningstall fra de siste tre årene før søknadstidspunktet var i samsvar med oppgitt inntekt.

Klager har fremlagt skattemeldingen for 2016, som var siste tilgjengelige skattemelding da kredittene og økningen av disse ble innvilget. Det fremgår at klager hadde inntekt på kr 785 000 og gjeld på kr 4 078 562 (boliglån og billån kr 243 296).

Klager har også fremlagt skatteoppgjøret for 2017. Det fremgår at han ved utløpet av 2017 hadde gjeld på kr 6 216 000.

Kredittbanken ASA ble etablert etter sammenslåingen av Eika Kredittbank og SpareBank 1 Kreditt. Klager har fremlagt opplysninger om tidligere kreditt hos Terra Finans. Gjelden ble oppgjort i 2012. Det er opplyst på Eikas hjemmeside at Eikagruppen ble fusjonert med Terra i 1999. Innklaget foretak har ikke lenger opplysninger om denne gjelden.

Klager har tidligere hatt gjeldsordning. Denne ble vedtatt den 14.1.05 og løp i fem år. Foretaket var ikke omfattet av gjeldsordningen.

Klager har fremlagt brev til sine fordringshavere. I ett av brevene vises det til hendelser i februar 2020, i et annet til opplysninger fra gjeldsregisteret. Klager har også fremlagt et brev fra

S sykehus datert 10.1.20. Han har også fremlagt et tidligere brev med en bekreftelse fra S sykehus datert 27.10.11.

Kredittkortgjelden ble etter mislighold solgt til Intrum i desember 2019.

Klager har anført at foretaket ikke skulle ha innvilget kreditt. Han har tidligere hatt gjeldsordning. Han viser til at han i 2011 sendte skriv til foretaket om sine spilleproblemer, og at hans far også har sendt brev til alle hans fordringshavere med informasjon om disse. Av begge brevene fremgår det at han ikke skulle ha lån i fremtiden. Han har også tidligere hatt lån hos foretaket som var misligholdt. Klager krever å bli fritatt for gjeldskravet.

Finansforetaket har anført at kredittene ble innvilget etter en forsvarlig kredittvurdering. Den ble foretatt på grunnlag av opplysningene som klager oppga i kredittsøknadene i 2018, herunder opplysningene han selv ga om gjeld. Opplysningene om inntekt samsvarte med innhentede inntektstall for 2014, 2015 og 2016. Foretaket beregnet en gjeldsgrad på 3.33. Ligningstall for 2017 var ennå ikke tilgjengelig. Foretaket var ukjent med at klager hadde mer gjeld enn han opplyste om, og var heller ikke kjent med at han hadde hatt gjeldsordning og hadde spilleproblemer. Foretaket har ikke registrert å ha mottatt brev om at klager ikke skal ha kreditt. Etter så lang tid hadde foretaket ikke lenger opplysninger om det eldre gjeldsforholdet i Terra. I henhold til rutine og bransjepraksis sperres kunden mot å etablere nytt kundeforhold i fem år etter et forlik eller gjeldsordning. Etter dette tidspunkt skal kunden ha mulighet til å oppta ny kreditt uten hensyn til eldre historikk.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Nemnda har i denne saken delt i seg i et flertall og et mindretall hva gjelder begrunnelsen.

Finansklagenemnda Banks flertall, Kristin Normann og Tom Slungaard, bemerker:

Foretaket var ikke omfattet av gjeldsordningen, og var etter det opplyste ikke kjent med denne da lånet ble innvilget.

Kreditten klager hadde i Terra, var omfattet av en klage til Finansklagenemnda i 2011, som ikke førte frem. Foretaket har vist at det i 2012 ble inngått et forlik, og at klagers kontoer ble oppgjort og avsluttet.

Klager gjør gjeldende at han i 2011 sendte brev til Kredittbanken ASA (tidligere Terra/Eika Kredittbank) der han opplyste om sine spilleproblemer, og at han ikke skulle innvilges ytterligere kreditt i fremtiden. Foretaket har opplyst at den ikke har lagret noe brev tilsvarende dette skrevet. Ifølge foretaket kan dette enten skyldes at brevet ikke ble lagret eller at det ble slettet i 2022 grunnet at det var ti år siden etter avslutning av klager kontoer etter forliket i 2012. Foretaket opplyser videre at det dersom slikt brev ble mottatt, var det vanlig rutine å sende svar til kunden om at han måtte legge inn en kredittkortspærre hos kredittopplysningselskapen, da det ikke fantes noen rutine i foretaket for hva som skulle til for at kunden selv kunne oppheve en slik spærre.

Nemndas flertall legger etter dette til grunn at foretaket ved innvilgelsen av lånet ikke hadde kunnskap om klagers spillavhengighet. Flertallet viser til at det på dette tidspunktet ikke var etablert rutiner for hvordan denne type henvendelser skulle håndteres, og til foretakets opplysninger om at det i henhold til rutine og bransjepraksis i fem år etter et forlik eller gjeldsordning skal sperres mot at det etableres nytt kundeforhold. Etter dette tidspunktet skal kunden ha mulighet til å oppta ny kreditt uten hensyn til eldre historikk. Gjeldsregisteret ble ikke etablert før i 2019.

Før foretaket innvilger lån, har den plikt til å foreta en forsvarlig kredittvurdering. På grunnlag av finansavtaleloven 1999 som gjaldt da klager opptok lånet, hadde foretaket plikt til å fraråde kunden å oppta lånet dersom det måtte antas at økonomisk evne eller andre forhold på forbrukerens side tilsa at han burde avstå fra å oppta kreditten. Dersom foretaket har misligholdt sin frarådningsplikt, kunne forbrukerens forpliktelse lempes etter en rimelighetsvurdering, jf. finansavtaleloven 1999 §§ 46 b og 47.

Ved kredittvurderingen kan foretaket normalt bygge på de opplysningene som lånsøker gir om sin økonomiske situasjon. Klager opplyste om gjeld på kr 3 mill. Søknaden ble beregnet ut fra ligningstallene for 2014, 2015 og 2016. Det fremgår av ligningen fra 2016 at gjelden var på kr 4 078 562. Flertallet kan – basert på fremlagt informasjon om klagers økonomi på lånetidspunktet – ikke se at foretakets kredittvurdering var uforsvarlig. Gjeldsregisteret var ikke etablert på lånetidspunktet. Når klager selv ikke opplyste om sin totale gjeld, hadde foretaket ingen foranledning til å få kunnskap om denne.

Etter flertallets syn var det ikke forhold ved denne kreditten som tilsier at Eika Kredittdbank AS skulle ha frarådet eller avslått klager å oppta kreditt i 2018. Tidligere kreditt som er innfridd, er ikke i seg selv til hinder for at kunden senere får innvilget ny kreditt. Dette gjelder som utgangspunkt selv om den tidligere kreditten var misligholdt, dersom en ny kredittvurdering viser at låntaker har økonomisk evne til å betjene lånet.

Flertallet viser til at hovedårsaken til klagers økonomiske problemer synes å være spilleproblemer og opptak av lån/kreditter hos mange ulike finansforetak, ikke isolert sett kredittene hos Eika Kredittdbank AS. Når det ikke er holdepunktet for at foretaket var kjent med disse problemene da kreditten ble innvilget i 2018, er det ikke rettslig grunnlag for å frita klager for gjeldsforpliktelsen til foretaket.

Nemndas mindretall, Kristoffer Sørli, bemerker:

Mindretallet er enig i at klager ikke kan få medhold i at det er grunnlag for lemping eller erstatning, men med en annen begrunnelse.

Foretaket har i sine siste kommentarer til nemnda vist til at de ikke har lagret noe brev tilsvarende det som er lagt ved i saken. De har vist til at det kan skyldes at de aldri har mottatt et slikt brev, eller at det er slettet. Etter mindretallets syn er det ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at foretaket har mottatt det aktuelle brevet.

Dersom foretaket faktisk mottok brevet, er imidlertid mindretallet av den oppfatning at foretaket ikke hadde noen grunn til å slette det. Det vises til at det klare formålet med et slikt brev, vil være å unngå at klageren inngår nye kredittavtaler med finansforetakene som mottok brevet. Det er også tydeliggjort med en klar anmodning om at foretakene «gjør det umulig for meg å oppnå kreditt i noen form i framtiden». Etter mindretallets syn vil det ikke være i strid med personvernregelverket å lagre et slikt brev. Inntil instruksene eventuelt trekkes tilbake av personen som har sendt det, vil det foreligge et saklig grunnlag for å ta vare på det. At et foretak ikke har etablert rutiner for hvordan de eventuelt lagrer slik informasjon, må være finansforetakets risiko. Dette nemndsmedlemmet er av den oppfatning at foretaket ikke kan fraskrive seg ansvaret fra å ta vare på, og hensynta slike opplysninger som fremgår av brevet, med henvisning til at klageren selv måtte legge inn sperre hos kredittvurderingsbyråene.

Innholdet i brevet ville etter mindretallets syn vært relevant å hensynta i en kredittvurdering, selv etter at det hadde gått over seks år fra det ble sendt ut. For å ivareta kravet til å gjennomføre en forsvarlig kredittvurdering, skulle foretaket som et minimum avklart med klageren om spillavhengighetsutfordringene fremdeles var relevante, forutsatt kjennskap til brevet på

kredittvurderingstidspunktet. En eventuell sletting av brevet før kredittvurderingene ble foretatt i 2018, vil etter mindretallets syn kunne medføre at det foreligger et erstatningsrettslig ansvarsgrunnlag.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Nemnda er enstemmig kommet til at foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kristin Normann (leder), Tom Slungaard (bransjerepresentant) og Kristoffer Sørli (forbrukerrepresentant).